

На черговому засіданні Президії НАН України 25 жовтня 2017 року члени Президії НАН України та запрошені заслухали й обговорили доповідь директора Інституту космічних досліджень НАН України та ДКА України члена-кореспондента НАН України О.П.Федорова «Про цільову програму наукових досліджень НАН України «Аерокосмічні спостереження довкілля в інтересах сталого розвитку та безпеки як національний сегмент проекту Горизонт-2020 ERA-PLANET» (ERA-PLANET/UA)».

В обговоренні доповіді взяли участь академік НАН України Б.Є.Патон, директор Державної установи «Науковий центр аерокосмічних досліджень Землі Інституту геологічних наук НАН України» доктор технічних наук М.О.Попов, завідувач відділу Інституту біохімії ім.О.В.Палладіна НАН України доктор біологічних наук Т.О.Борисова, академік-секретар Відділення інформатики НАН України, директор Інституту проблем реєстрації інформації НАН України академік НАН України П.І.Андон.

Президія НАН України відзначила, що для України участь у створенні європейського дослідницького простору в галузі космічних інформаційних систем є надзвичайно важливою та актуальною. Плани європейських країн щодо створення Глобальної системи спостережень за планетою Земля відповідають сучасним пріоритетам світової спільноти з напрацювання нових інструментів та методів досягнення умов сталого розвитку. Водночас розроблення спільної принципово нової міжнародної інформаційної системи відповідає інтересам країни, особливо у сфері безпеки.

Доповідь члена-кореспондента НАН України О.П.Федорова, як було зауважено, охоплює широке коло завдань, спрямованих на розроблення методів і технологій комплексного використання даних наземних та аерокосмічних спостережень для моніторингу природних ресурсів, аналізу та прогнозування виникнення екстремальних природних і техногенних явищ.

Зокрема, 2 роки тому введено в дію першу чергу системи глобального агромоніторингу, в якій використовуються розроблені науковцями Академії методи геопросторового аналізу ризиків надзвичайних ситуацій.

Зараз виконується лише 23 проекти програми ЄС Горизонт-2020, що неприпустимо мало. Це становить третину від усіх проектів, у яких бере участь Україна, тоді як у попередній Сьомій Рамковій програмі частка академічних установ-виконавців складала половину.

Далі Президія НАН України нагадала, що з 1 вересня цього року набула чинності у повному обсязі Угода про асоціацію між Україною та ЄС, і запропонована нова Цільова програма «Аерокосмічні спостереження довкілля в інтересах сталого розвитку та безпеки як національний сегмент проекту Горизонт-2020» сприятиме процесу євроінтеграції України у сфері безпеки та екологічного моніторингу. Було висловлено думку щодо необхідності підтримання розвитку цього напрямку в Академії шляхом започаткування нової цільової програми.

Президія НАН України ухвалила відповідний проект постанови.

***

Далі учасники засідання заслухали і обговорили доповідь директора Державної установи «Інститут морської біології НАН України» члена-кореспондента НАН України Б.Г.Александрова «Сучасні уявлення про контурну структуру водного середовища та нові підходи до моніторингу Чорного і Азовського морів»

У доповіді та виступах академіка НАН України Б.Є.Патона, радника при дирекції Державної установи «Інститут морської біології Національної академії наук України» академіка НАН України Ю.П.Зайцева, начальника відділу міжнародної співпраці Міністерства екології та природних ресурсів України В.Г.Марушевського, академіка-секретаря Відділення загальної біології НАН України, директора Інституту фізіології рослин і генетики НАН України академіка НАН України В.В.Моргуна, голови Південного наукового центру НАН України та МОН України, директора Фізико-хімічного інституту ім.О.В.Богатського НАН України академіка НАН України С.А.Андронаті присутніх було поінформовано про досить вагомні результати фундаментальних і прикладних досліджень науковців Академії у галузі біології моря. Зокрема, це стосується отримання нових знань про організацію життя у водному середовищі. На основі цих досліджень вже одержано низку прикладних результатів.

Так, розроблено оригінальну методологію визначення екологічної цінності морських охоронних територій з урахуванням європейських стандартів екологічних статус-класів. Також надано практичні рекомендації та обґрунтування щодо створення нових природоохоронних територій, розширення вже існуючих об'єктів, а також підвищення їх охоронного статусу. Крім того, було обґрунтовано межі прибережних морських і перехідних вод України відповідно до вимог Водної Рамкової Директиви.

Водночас було зауважено, що Відділенню загальної біології НАН України слід зосередитися на найбільш перспективних напрямках подальшого розвитку цих досліджень. Також необхідно шукати шляхи для координації та налагодження спільних комплексних досліджень за згаданими науковими напрямами з академічними установами та вищими навчальними закладами.

Було прийнято проект постанови з цього питання.

***

Крім того, Президія НАН України заслухала інформацію про хід підготовки та видання рекламного каталогу «Перспективні науково-технічні розробки НАН України»; запропонувала призначити керівником та головою Наукової ради Цільової комплексної міждисциплінарної програми наукових досліджень НАН України з розробки наукових засад раціонального використання природно-ресурсного потенціалу та сталого розвитку на 2015-2019 роки заступника академіка-секретаря Відділення загальної біології НАН України, директора Державної установи «Інститут еволюційної екології НАН України» академіка НАН України В.Г.Радченка; погодила зміни до розподілу обов'язків між членами Президії НАН України; підтримала розроблені проекти навчальних програм з фізики та астрономії для 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів, а також постановила рекомендувати Міністерству освіти і науки України затвердити розроблені програми й впровадити їх у загальноосвітніх навчальних закладах; також було розглянуто низку кадрових і організаційних питань та прийнято рішення про нагородження відзнаками Національної академії наук України.